ZIVJU LAPA Nr. 6
12.04.2011

INFORMATĪVAIS IZDEVUMS
SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

Samazina administratīvo slogu ūdenstilpju un rūpnieciskās zvejas tiesību iznomātājiem

Stājušies spēkā grozījumi Ministru kabineta 2009. gada 11. augusta noteikumos Nr. 918 "Noteikumi par ūdenstilpju un rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un zvejas tiesību izmantošanas kārtību"", kas vienkāršo datu iesniegšanu ūdenstilpes un rūpnieciskās zvejas tiesību iznomātājiem un datu apkopošanas kārtību administrējošai iestādei.

Grozījumi normatīvajā aktā paredz, ka turpmāk ūdenstilpes un rūpnieciskās zvejas tiesību iznomātājs konkrētā termiņā divas reizes gadā – līdz 15. jūlijam un 15. janvārim – apkopoto informāciju par iznomāto ūdenstilpi, atsevišķiem ūdenstilpes nomas līgumā izdarītajiem grozījumiem vai ūdenstilpes nomas līguma izbeigšanu. Savukārt pārskatu par rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un privāto zvejas (tai skaitā nēģu zvejas) tiesību izmantošanu ezeros, ūdenskrātuvēs, upēs un to posmos iesniegs Lauku atbalsta dienestā (LAD), nevis Zemkopības ministrijā kā līdz šim.

Nepieciešamā informācija un pārskati būs jāiesniedz ūdenstilpes iznomātājiem – novadu un republikas pilsētu pašvaldībām. Līdz šim šo informāciju un pārskatus nereti iesniedza arī pagastu pārvaldes, kas apgrūtināja saņemto datu apkopošanu, un atsevišķos gadījumos novadu pašvaldību un pagastu pārvalžu iesniegtie dati pārklājās. Noteikts arī, ka divu nedēļu laikā jāiesniedz informācija par iznomātās ūdenstilpes lietošanas veidiem, ko līdz šim pašvaldības iesniedza mēneša laikā pēc ūdenstilpes iznomāšanas.

Savukārt gadījumā, ja ūdenstilpes nomas līgumā izdarītas izmaiņas saistībā ar ūdenstilpes izmantošanas veidu, maksu par ūdenstilpes izmantošanu un valsts pamatbudžeta ieņēmumos pārskaitāmās nomas maksas apmēru, divu nedēļu laikā par šīm izmaiņām ūdenstilpes iznomātājam jāinformē LAD. Tāpat arī ūdenstilpes iznomātājam LAD divu nedēļu laikā jāinformē, ja ūdenstilpes nomas līgums tiek izbeigts.

Lai vienkāršotu nepieciešamās informācijas par iznomāto ūdenstilpi un pārskata par rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un privāto zvejas (tai skaitā nēģu zvejas) tiesību izmantošanu ezeros, ūdenskrātuvēs, upēs un to posmos sniegšanu un iesniegto datu apkopošanu, noteikumi ir papildināti veidlapas formu, kurā apkopojama informācija par iznomāto ūdenstilpi, kā arī pārskata veidlapas formu par rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un privāto zvejas (tai skaitā nēģu zvejas) tiesību izmantošanu ezeros, ūdenskrātuvēs, upēs un to posmos par konkrēto gadu vai pusgadu.

No novadu un republikas pilsētu pašvaldībām saņemto informāciju apkopos LAD un šos pārskatus divas reizes gadā publicēs savā mājas lapā internetā.

Izmaiņas atbalsta piešķiršanas kārtībā akvakultūras uzņēmumiem

Valdība apstiprināja Zemkopības ministrijas (ZM) izstrādātos grozījumus Ministru kabineta (MK) 2008. gada 1. aprīļa noteikumos Nr. 240 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu zivsaimniecības attīstībai atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam „Investīcijas akvakultūras uzņēmumos"".

Pamatojoties uz pasākuma īstenošanas pieredzi par iesniegtajiem projektiem iepriekšējās projektu iesniegumu iesniegšanas kārtās, noteikumos precizētas attiecināmās izmaksas projektu realizēšanai. Lai samazinātu ar ražošanu tieši nesaistītu izmaksu īpatsvaru kopējās būvniecības izmaksās, ir samazināts to limits no 30% uz 10 % no būvniecības attiecināmo izmaksu kopsummas.

Izvērtējot līdz šim apstiprinātos projektus pasākuma „Investīcijas akvakultūras uzņēmumos" ietvaros, kā arī ņemot vērā sniegto atbalstu iepriekšējā plānošanas periodā, turpmākajās pasākuma projektu iesniegumu iesniegšanas kārtās publiskais atbalsts netiek paredzēts zemes darbiem (rakšanai un zemes līdzināšanai), tostarp jaunu dīķu būvniecībai vai esošo dīķu rekonstrukcijai.

Tāpat izmaiņas noteikumos paredz, ka vienam atbalsta pretendentam maksimālā attiecināmo izmaksu summa, ko atbalsta pretendents var saņemt 2007. – 2013.gada plānošanas periodā, turpmāk tiks aprēķināta, ņemot vērā atbalsta pretendenta neto apgrozījumu no saimnieciskajiem darījumiem iepriekšējā pārskata gadā. Ņemot vērā, ka visiem atbalsta pretendentiem maksimālā attiecināmo izmaksu summa tiks noteikta vienādi, atbalsta pretendenti vairs netiks dalīti atsevišķās grupās. Uz atbalstu varēs pretendēt - komersanti, zemnieku vai zvejnieku saimniecības.

Grozījumi noteikumos paredz atbalstīt komersantu, zvejnieku vai zemnieku saimniecību neatkarīgi no tā, vai atbalsta pretendents līdz projekta iesniegšanai jau darbojies attiecīgajā jomā vai nē, ja tas atbilst normatīvajā aktā noteiktajām prasībām. Tomēr atsevišķas attiecināmās izmaksas ir pieļaujamas tikai tiem pretendentiem, kuri jau veic komercdarbību akvakultūras nozarē.

Lai vienkāršotu pieteikšanos uz atbalstu, izmaiņas atbalsta piešķiršanas kārtībā arī paredz, ka atbalsta pretendentam tiek samazināts Lauku atbalsta dienestā (LAD) iesniedzamo dokumentu skaits. Turpmāk par informāciju saistībā ar Iepirkumu uzraudzības biroju (IUB) un Valsts ieņēmumu dienestu (VID) pārliecināsies LAD.

Izmaiņas noteikumos stāsies spēkā pēc to publicēšanas laikrakstā „Latvijas Vēstnesis".

ZM informācija

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ EIROPAS SAVIENĪBA
EZF
EIROPAS ZIVSAIMNIECĪBAS FONDS: ZIVSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBAS IESPĒJA
Zivsaimniecības Sadarbības tīkls

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV/ZIVJUTIKLS
SIA Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, zivjutikls@llkc.lv

Makšķerēšanas kartes kā ieguldījums makšķerēšanas attīstībā

Makšķerēšanas kartes iegāde ir maksa par makšķerēšanas tiesību izmantošanu Latvijas ūdeņos. Šī raksta mērķis ir sniegt informāciju, kā par makšķerēšanas kartēm ieņemtie līdzekļi kaut daļēji atgriežas makšķerēšanas sektorā un kā Zivju fonda atbalstītās aktivitātes iekļaujas kopējā Latvijas publiski izmantojamo ūdeņu vērtīgo zivju resursu ilgtspējības un daudzveidības nodrošināšanas politikā. Rakstā sniegto datu informācijas avots ir Zemkopības ministrija.

Makšķerēšanas noteikumu 2. punkts nosaka: „Makšķerēt Latvijas Republikas ūdeņos ir tiesības fiziskām personām, kurām makšķerēšanas laikā ir klāt derīga makšķerēšanas karte, kurā norādīts makšķernieka vārds, uzvārds un personas kods, un ir dokuments, kas ļauj identificēt personu (vārds, uzvārds un personas kods)."

Savukārt 3. punktā ir noteikts, ka bērniem vecumā līdz 16 gadiem un personām, kas vecākas par 65 gadiem, kā arī invalīdiem atļauts makšķerēt bez makšķerēšanas kartes. Minētajām personām jābūt klāt dokumentam, kas ļauj tās identificēt (vārds, uzvārds un personas kods), bet invalīdiem vecumā no 16 līdz 65 gadiem ir nepieciešama invaliditātes apliecība.

Jāsaprot, ka vārds „makšķerēšana" noteikumos ietver kā makšķerēšanu, tā arī vēžošanu vai zemūdens medības kā publiskajos, tā arī privātajos ūdeņos. Tātad visās šajās aktivitātēs jābūt gatavam inspektoram uzrādīt derīgu makšķerēšanas karti. Makšķerēšana bez kartes ir pielīdzināma malu zvejai, un tā var tikt sodīta ar likumā paredzēto bardzību.

Nedaudz par pašām kartēm. Ērtības labad ir iespēja iegādāties makšķerēšanas gada karti (cena 10 Ls) vai īstermiņa - 3 mēnešu karti (cena 5 Ls). Pārdevējam 3 mēnešu kartes iegādes vietā ir jāieraksta tās pircēja norādītais derīguma termiņš. Kartes ir derīgas tikai dotā kalendārā gada laikā. Makšķerēšanas karšu izplatīšanu organizē Zemkopības ministrija, un to praktiski veic SIA „LEARDS". Tās var nopirkt pasta nodaļās, lielākajos makšķernieku veikalos visā Latvijā (piem., SALMO, GARDS u.c.), pilsētu dzelzceļa staciju un autoostu NARVESEN kioskos, Kurzemes reģiona degvielas uzpildes stacijās „Latvijas Nafta", arī interneta veikalā „Cenu klubs". Informāciju par makšķerēšanas karšu iegādes vietām Latvijā var saņemt arī no SIA „LEARDS" pa tālr. 67333166.

Par makšķerēšanas kartēm ieņemtie līdzekļi ir viens no valsts pamatbudžeta apakšprogrammas „Zivju fonds" ieņēmumu veidošanas avotiem. Kā redzams tabulā, 2006. - 2010. gadā ieņēmumi no makšķerēšanas kartēm ir palielinājušies no 122 līdz 293 tūkst. latu (būtiskais ieņēmumu pieaugums 2009. - 2010. gadā par līdzīga pārdoto karšu skaitu ir saistīts ar karšu cenu paaugstināšanu).

Pārdoto makšķerēšanas karšu skaits un attiecīgie Zivju fonda ieņēmumi

Gads	Pārdoto karšu skaits, tūkst. gab.	Ieņēmumi no kartēm, tūkst. Ls
2010	72,5	293,3
2009	66,8	269,4
2008	79,8	122,4
2007	76,5	119,6
2006	71,3	121,9

☑Situācija 2010. gadā

Valsts budžeta apakšprogrammas „Zivju fonds" izdevumu apjoms konkrētajam gadam tiek plānots, veidojot kārtējā gada valsts budžetu, un 2010. gadā Zivju fonda izdevumiem valsts budžetā piešķīra 204,4 tūkst. latu.

Savukārt Zivju fonda ieņēmumus pamatā veido normatīvajos aktos noteiktie maksājumi par makšķerēšanas kartēm, maksājumi par ūdenstilpju un rūpnieciskās vai pašpatēriņa zvejas tiesību nomu iekšējos ūdeņos un piekrastes ūdeņos, rūpnieciskās zvejas tiesību nomu Baltijas jūrā un tāljūras zvejā, kā arī naudas sodi vai atlīdzība par zivju resursiem nodarītajiem zaudējumiem.

2010. gadā par makšķernieku iegādātajām 72,5 tūkst. makšķerēšanas kartēm Zivju fonda ieņēmumi bija 293,3 tūkst. latu, un pārējās augstāk minētās Zivju fonda ieņēmumu pozīcijas deva 369,1 tūkst. latu, tātad kopējie Zivju fonda ieņēmumi valsts budžetā 2010.gadā bija 662,4 tūkst. latu.

Kā redzams, reālā Zivju fonda ieņēmumu daļa kopumā ievērojami pārsniedz šīs budžeta apakšprogrammas pieļaujamo izdevumu daļu, un ieņēmumu atlikums aiziet valsts budžetā vispārējai sadalei.

Atgriezīsimies pie Zivju fonda atbalsta zivsaimniecības nozarei 2010. gadā. Plānoto izdevumu ietvaros Zivju fonds 78,9 tūkst. latu apjomā (jeb 38,6 % no kopējiem Zivju fonda izdevumiem) atbalstīja pašvaldību pieteikumus zivju mazuļu un kāpuru izlaišanai publiskajās ūdenstilpēs un ūdenstilpēs, kurās

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV/ZIVJUTIKLS
SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs*,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, zivjutikls@llkc.lv

zvejas tiesības pieder valstij, kā arī citās ūdenstilpēs, kas ir valsts vai pašvaldību īpašumā. Pavisam tika piešķirts finansējums 1 milj. 343 tūkst. zivju un vēžu mazuļu ielaišanai 37 ūdenstilpēs, to skaitā – 125,5 tūkst. līdakas mazuļu, 835 tūkst. līdakas kāpuru, 150,3 tūkst. zandarta mazuļu, 200 tūkst. zandarta kāpuru, 30 tūkst. alatas mazuļu un 1,2 tūkst. platspīļu vēža mazuļu. Sabiedrības informēšanas pasākumiem par zivju resursu pētījumiem, to racionālu un saudzīgu izmantošanu, atražošanu un aizsardzību (TV raidījumiem par makšķerēšanu un zveju, Latvijas Zivsaimniecības gadagrāmatas izdošanai u.c.) piešķirti 65,3 tūkst. latu (32 %), zivju resursu aizsardzības pasākumiem, ko veic valsts iestādes vai pašvaldības, – 41,0 tūkst. latu (20,1 %), zinātniskās pētniecības programmām – 13,4 tūkst. latu (6,5 %) un dalībai starptautiskajos pasākumos saistībā ar zivju resursu saudzīgu izmantošanu, izpēti vai pavairošanu (tai skaitā – Latvijas komandas dalībai makšķerēšanas čempionātos) – 4,3 tūkst. Ls (2,1 %).

2011. gadā zivju resursu pavairošanai no Zivju fonda līdzekļiem plānoti 75 tūkst. latu, lai atbalstītu līdz 10 milj. tādu sugu kā līdaka, zandarts, sīga, alata, vēdzele, līnis, plaudis, strauta forele, lasis, taimiņš, platspīļu vēzis u.c. mazuļu un kāpuru izlaišanu publiskajos ūdeņos. Zivju fonda ieguldījums makšķerēšanas un zvejas iespēju attīstīšanā, finansējot zivju mazuļu un kāpuru izlaišanu, ir viena no aktivitātēm atbilstoši „Zivju resursu mākslīgās atražošanas rīcības plānam 2011. – 2013. gadam", lai pirmajā posmā īstenotu zivsaimniecības nozares vidēja termiņa plānošanas dokumenta "Zivju resursu mākslīgās atražošanas valsts programmas pamatnostādnes 2011. – 2016. gadam" nostādnes.

Minētais rīcības plāns papildus Zivju fonda atbalstam paredz no valsts budžeta katru gadu finansēt Gaujas, Ventas un mazo upju baseinu ceļotājzivju dabisko resursu papildināšanu ar 5,76 milj. dažādu vērtīgo zivju sugu mazuļiem un kāpuriem, kā arī 6,37 milj. lašveidīgo zivju, vimbas, zandarta, līdakas un nēģa mazuļu un kāpuru izlaist Daugavas baseina ūdenstilpēs kā A/S „Latvenergo" apmaksātu kompensāciju par HES kaskādes darbības izraisītajiem zaudējumiem. Visi rīcības plāna pasākumi kopā paredz Latvijas iekšējo ūdeņu zivju resursus papildināt par 22 milj. zivju mazuļu un kāpuru gadā.

Tātad Zivju fonda atbalsts gan zivju resursu pavairošanai un aizsardzībai Latvijas ūdeņos, gan televīzijas raidījumiem makšķerniekiem un citiem informatīviem pasākumiem, gan Latvijas makšķernieku dalībai starptautiskajās sacensībās un citiem pasākumiem, kā arī citi „Zivju resursu mākslīgās atražošanas rīcības plānā 2011. – 2013. gadam" paredzētie pasākumi zivju krājumu papildināšanā iekšējos ūdeņos ir atgriezeniskā saite makšķernieku maksājumiem par makšķerēšanas kartēm un ieguldījums makšķerēšanas sektora tālākā attīstībā.

Var tikai vēlēties, lai nākotnē lielāka daļa no Zivju fonda ieņēmumiem budžetā atgrieztos valsts budžeta apakšprogrammas „Zivju fonds" zivsaimniecības attīstībai atbalstāmo pasākumu īstenošanai, tai skaitā – labu makšķernieku lomu veicināšanai.

Sagatavoja Māris Vītiņš,
Zivsaimniecības Sadarbības tīkls

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV/ZIVJUTIKLS
SIA Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, zivjutikls@llkc.lv

Teritorijas attīstības veicinātāji Talsu pusē

Biedrība „Talsu rajona partnerība" ir dibināta Talsos 2004. gada 21. decembrī un oficiāli reģistrēta 2005. gada 27. jūnijā. Sākotnēji partnerības biedri bija Talsu rajona 15 pašvaldības, tajās darbojošās organizācijas un uzņēmēji. Pēc 2009. gadā īstenotās teritoriālās reformas partnerībā ir trīs pašvaldības: Talsu, Rojas un Mērsraga novads.

Biedrība "Talsu rajona partnerība" no 2007. līdz 2008. gadam ir īstenojusi Lauku attīstības stratēģiju un rīcības plānu vienotā programmdokumenta un programmas papildinājuma 4.4. prioritātes „Lauku attīstības un zivsaimniecības veicināšana" un 4.4.1. apakšprioritātes "Lauksaimniecības un lauku attīstības veicināšana" pasākuma „Vietējās kapacitātes attīstīšana" (LEADER+ veida pasākums) aktivitātes „Integrētās lauku attīstības izmēģinājuma stratēģijas" atbalsta ietvaros. Atbalsts tika izmantots partnerības teritorijas lauku iedzīvotāju izstrādāto projektu īstenošanai, tādējādi mudinot viņus iesaistīties savas teritorijas problēmu risināšanā un uzlabojot ekonomisko un sociālo dzīves kvalitāti, kā arī vides saglabāšanu.

2008. gadā tika izstrādāta „Vietējās attīstības stratēģija", bet 2009. gadā biedrība izstrādāja un iesniedza stratēģiju un rīcības plānu atklātam projektu konkursam Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda (turpmāk EZF) atbalsta ieviešanai Latvijā 2007. –2013. gadam (RP) pasākumā "Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana". 2010. gadā projekta pieteikumu apstiprināja un Biedrība uzsāka programmas īstenošanu.

2010. gada vasarā tika izsludināta projektu pieņemšanas pirmā kārta EZF programmā. Iedzīvotāju interese bija pietiekami liela, un biedrība saņēma 12 projektu iesniegumus, no kuriem atbalstu saņēma 6 projektu pieteicēji. Pirmajā kārtā atbalstītos projektus šajā gadā īsteno Talsu un Rojas pašvaldības un četras biedrības. Talsu pašvaldība par saņemto atbalstu rekonstruēs ceļu līdz Sasmakas ezeram, pie kura izveidota ērta, pievilcīga pludmale. Rojas pašvaldība projekta ietvaros iegādāsies un uzstādīs bortus hokeju laukumiem Rojā un Mērsragā. Biedrības projektu ietvaros labiekārtos un izveidos tūristiem pievilcīgu un sakārtotu teritoriju Stundu un Laidzes ezera, kā arī Kalnezera krastos.

Šajā gadā ir plānota projektu pieteikumu pieņemšana EZF programmas otrajā kārtā. Jau no gada sākuma iedzīvotāju interese ir ļoti liela, kas liecina par to, ka vietējā sabiedrība ir gatava iesaistīties un izmantot piedāvāto iespēju ar projektu palīdzību sakārtot vietējo teritoriju.

Biedrība šajā gadā plānojusi arī rīkot vairākus informatīvos seminārus, lai sniegtu informāciju par EZF atbalsta programmas piedāvājumu. Semināri jau ir organizēti Rojā, Mērsragā un Talsu novada Laucienes pagasta Pļavu ciemā. Ikdienā EZF administrācija konsultē potenciālos projektu pieteicējus un citus interesentus par projektu pieteikumu sagatavošanu, finanšu jautājumiem, lietvedību u.c. ar programmas ieviešanas saistītajiem jautājumiem.

Mūs var satikt Kr. Valdemāra ielā 21a, Lauku konsultāciju biroja telpās Talsos katru darbdienu vai iepazīties neklātienē, atverot Talsu partnerības mājaslapu www.talsu.partneriba.lv.

Lolita Pļaviņa,
EZF administratīvā vadītāja
Mob.: 22328884, e-pasts: talsu.partneriba@inbox.lv.

Bioloģisko saimniecību dabas laboratorija „Lielkrūzes"

Vai dabas saimniecība „Lielkrūzes" ir īsta dīķsaimniecība, par to var diskutēt. Tomēr ir jāapzinās, ka dabas daudzveidības un saimnieciskās darbības mijiedarbības rādītāji ir ļoti nozīmīgi zivsaimniecībai, un to izpētei esam radījuši pētniecisko bāzi. Dokumentāli ir pierādīts, ka vides lauksaimniecībā mūsu senči šajā vietā ir pilnveidojuši atziņas vairāk nekā 300 gadu laikā, bet gadu tūkstošos krāto saudzējošo vides apziņu latviešiem ir mācījušas latvju dainas. Šo zināšanu pārmantošana mums ir liela priekšrocība, un to nedrīkstam noniecināt.

Bioloģiskajā saimniecībā nav nodalāma mežu, ūdeņu un lauksaimniecības zemju savstarpēja ietekme, kas ir lietderīgi jāizmanto. Specializācija liedz redzēt, kas, darot vienu, notiek ar kaimiņos esošo. Un, jo paši lielāki, jo apkārt notiekošais liekas maznozīmīgāks.

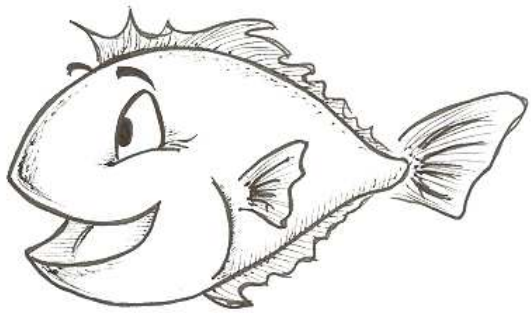

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV/ZIVJUTIKLS
SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs*,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, zivjutikls@llkc.lv

„Lielkrūžu" dīķsaimniecība ir izveidota tā, ka dīķos tiek savākti kūstošie sniega un lietus ūdeņi no apkārtnes bioloģiskās lauksaimniecības zemes. Nodarbojoties ar konvenciālo lauksaimniecību, dīķsaimniecība tādos apstākļos pastāvēt nevarētu. Arī ūdens papildināšanai vai nomaiņai mums nav iespējams ūdeni pievadīt, jo tuvumā nav upes, kā tas ir vairumā zivsaimniecību. Mēs strādājam pašpietiekami un ilgtspējīgi, apsaimniekojot to teritoriju, kas mums ir. Ja censtos ražot intensīvi, ekosistēmu iznīcinātu piesārņojums. Gauja no mums saņem tīrākus ūdeņus, nekā tie ir pašā upē. Lai varētu ievadīt ūdeņus, mums prasa veikt ūdeņu pārbaudes arī Gaujā - pirms un pēc to ievadīšanas. To varēja izdomāt vienīgi tie, kas no šādas vides dīķsaimniecības ekosistēmas kopsakarībām neko nesaprot vai arī grib mums uzlikt par mūsu līdzekļiem uzraudzīt Gaujas upi, kas ir valsts pienākums.

Saimniecībā dīķi aizņem 1/3 daļu no bijušās vectēva lauksaimnieciskās zemes kopplatības, kas, lietojot tehniku, vairs nebija izmantojama. Tagad ūdenskrātuve ir ieplakās pie katra lauka un ietilpst vienotā bioloģiskās lauksaimniecības ekosistēmā. Visu dīķsaimniecību veido trīs atsevišķas dīķu kaskādes, kas visas barojas no apkārtējo zemju noteces, novadot ūdeņus lejas dīķi kā ezerā, kas kalpo tūrisma vajadzībām kā atpūtas teritorijas sastāvdaļa visu gadu. Lejpus no tā ir trīs speciāli ziemošanas dīķīši zivju mazuļiem un nosēddīķis dūņu savākšanai. Dūņas tiek aizskalotas ar nākamā dīķa ūdeni, izgulsnētas izsmelšanai, un mēslojuma veidā izkliedētas uz lauka rušināmo kultūru audzēšanai.

Vaislinieki un lielās zivis tiek izzieminātas kaskādes vidusdaļā, tiešā zemnieku sētas tuvumā, tādejādi izvairoties no dažādiem nelegāliem zivju tīkotājiem. Pilnīgi visi dīķi ir nolaižami - lielākie ne ātrāk kā nedēļas laikā, mazākie var tikt apzvejoti tajā pašā dienā. Visas zivju sugas dzīvo jauktā, bet regulētā ielaidumā. Pavasaros tiek nolaisti četri ziemošanas dīķi, bet rudenī pilnīgi visas ūdenskrātuves. Zivis tiek pārlaistas ziemošanai piemērotos lejas dīķos, lai no augšējos dīķos uzkrātajiem rudens lietus ūdeņiem varētu radīt regulējamu caurteci zivju pārziemošanai. Ekstremālos gadījumos ūdens cirkulācija tiek nodrošināta no artēziskās akas. Lai karpu izaudzētu līdz 2 kg svaram, pārvadājot saimnieka rokās tā nonāk sešas reizes, bet lēnaudzīgāko zivju audzējums – līdz realizācijai pat desmit reizes.

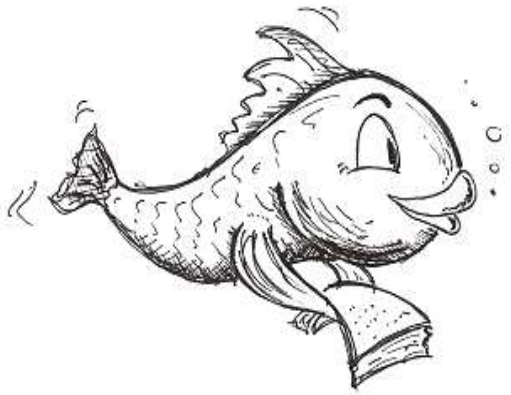

Tie, kuri sapņo par nelegālo zveju, pat iedomāties nevar, cik pūļu dīķu saimniekam ir jāieliek, lai zivis izaudzētu. Nezinātāji domā, ka dīķos zivis aug pašas no sevis.

Mūsu vaislas ganāmpulku veido aptuveni 15 zivju sugas (saimniecībā sastopamas līdz 20 sugām). Mazuļus spējam izaudzēt tām zivju sugām, kuru nārsts Latvijā spēj notikt dabiskā ceļā.

Ar savu darbā gūto pieredzi esam iemācījušies panākt visu zivju sugu pārziemošanu daudziem šķietami neiedomājamos apstākļos.

Pirmsākumos dīķī pārziemoja vienīgi karūsas. Mūsu saimniecība no Zosēnu meteoroloģiskās stacijas atrodas tikai 5 km attālumā, kas norāda, cik skarbas ir mūsu ziemas, bet tas zivkopībai nav šķērslis. Šķērslis var būt gribas trūkums darboties.

Pēdējos divus gadus esam saņēmuši platībmaksājumus zivsaimniecības attīstībai (sadaļā - „Ūdens vides pasākumi"), kas parāda, ka spējam nodrošināt ražojošai saimniecībai noteiktās prasības, kā arī esam sasnieguši vajadzīgos ieņēmumus no zivkopības. Zivis tiek izaudzētas, veicinot dabisko dīķu ražību ar bioloģiskajām metodēm un izmantojot mijiedarbību, ko dod pilnvērtīgas apkārtējās vides klātbūtne.

Ievestu barību zivju audzēšanai neizmantojam. Ūdeņu tuvumā veidojas labvēlīgs mikroklimats, kas veicina zemkopības attīstību. Daļu ūdens var izlietot laistīšanai. Lauku un dārza kaitēkļus palīdz apkarot piekrastes putni, kā arī abinieki un citi sīkāki organismi. Tāda sistēma ne vien nodrošina dabisko līdzsvaru, bet dabiskiem līdzekļiem uztur vispārēju zemes auglību. Ūdenskrātuvju ierīkošana var padarīt nekaitīgas salnas. Mūsu gadījumā to nodrošina galvenais dīķis, kas atrodas ziemeļu pusē saimniecības augstākajā daļā un akumulēto saules siltumu miglas veidā pārklāj augļu un pārējiem dārziem, novēršot nakts salnas.

Dīķsaimniecība ir radījusi pievilcīgu tūrisma vidi ar dīķos augošajām ūdensrozēm, kā arī peldēšanās un makšķerēšanas iespējām. Palielinās dabas daudzveidība, jo ūdenskrātuvju krastos dzīvo dažādi bridējputni, dīķu saliņās ligzdo pīles un gulbji. Izliktajos būros ligzdo gauras un gaigalas. „Liekrūžu" mežos un pļavās ir sastopama bioloģiskā daudzveidība, kas nav mazāka kā dabas lieguma teritorijās.

Pēc zivju nārsta, kad dīķi ir iztukšoti, tie tiek intensīvi noganīti, tādējādi iegūstot gan dabisko mēslojumu, gan zivīm pieņemamu vairošanās vietu nākamajai sezonai. Ja aplokā, kurā ir dīķis, visu diennakti ganās mājdzīvnieki, var garantēt, ka ūdri zivju nārstu neizbojās. Siltā laikā govis ļoti grib dzīvot pa ūdeni, un esmu novērojis, ka govis ēd ūdensrozes labāk par runkuļiem, bet nesmādē arī citus augus. Lai nesaduļķotu ūdeni, būtu labāk šādā aplokā ganīt aitas, kas ūdenī neiet, vai arī ierīkot elektrisko ganu govīm.

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV/ZIVJUTIKLS
SIA Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, zivjutikls@llkc.lv

Zivju un vēžu kopējā audzēšana slikti attaisnojas, jo dīķos parasti ir ierobežots daudzums dažāda lieluma slēptuvju. Vēžu mazuļi praktiski visām zivju sugām ir iecienīta delikatese, tāpēc tiem ir izdevīgāk atvēlēt atsevišķus dīķus.

Mūsu ziemošanas dīķos pārziemo šādas zivis: karpas, līņi, ālanti, asari, zandarti, līdakas, Daugavas sami, zelta karūsas, vietējās baltās karūsas, austrumu sudrabkarūsas. hibrīdkarūsas, ruduļi, baltie amūri, baltie platpieri, salates, ķīši, dūņu pīkstes, raudas, brekši, sapali, vēdzeles, foreles, stores. Vislabāk pārziemo karūsas, tad seko līņi, līdakas, ruduļi, raudas, ālanti, asari, karpas, amūri, zandarti, platpieri. Iesprostotas karūsas nebrīvi pārdzīvo slikti un aiziet bojā ātrāk nekā citas zivis. Brekši ir daudz prasīgāki pret skābekļa deficītu nekā līdakas, raudas, ruduļi, asari, ālanti. Nenoskaidrotos apstākļos samazinās storu skaits, un pagaidām nav izdevies noskaidrot to izzušanas iemeslus.

Karpu audzēšanai Latvijā un to aklimatizēšanai ir ilggadīga pieredze, bet uz vietējo zivju fona tās aizvien atgādina, ka ir siltūdeņu zivis. Ieildzis ziemas periods, mazuļiem nebarojoties, izdeldē to tauku rezerves, dažreiz radot nopietnus mazuļu zudumus. Karpas nepanes ūdens temperatūras pazeminášanu skābekļa nodrošināšanas vai ūdenskrātuves dziļuma samazināšanas dēļ. Ir gadījumi, ka karpas var aiziet bojā tādos pašos apstākļos, kādos pēc ūdens kvalitātes prasīgās foreles spēj izdzīvot.

Par dabiskās vides zivju savstarpējām attiecībām lielās zivsaimniecības dažkārt neko nezina, jo ir specializējušās vienīgi noteiktu sugu audzēšanā dabiskiem apstākļiem neraksturīgās sistēmās.

Mūsu uzdevums ir veicināt cilvēku izpratni par ražojošas vides un dabas sistēmu kopsakarībām.

Par savas saimniecības „firmas zivi" es uzskatu ālantus, kas ziemojot ir izturīgāki nekā karpas. Tie labi vairojas karpu dīķos, spēj ieņemt foreļu vietu un atdzīvina ūdeņus, ķerot kukaiņus. Auksta ūdens pievadīšana nav aktuāla problēma to izdzīvošanai karstās vasarās. 2010. gada tveicīgo vasaru, ko pārcieta visas vairāk nekā 20 zivju sugas, mūsu gadījumā neviena forele pārciest nespēja. No plēsīgajām zivīm zandarts mums ir jaunatklājums, jo tas sekmīgi vairojas citu zivju ganību dīķos. Zandarts ir ļoti garšīga, bet ūdens kvalitātes ziņā prasīga zivs.

Z/S „Lielkrūzes" saimnieki
Valentīna un Guntars Dolmaņi

Iespējas attīstīt mencu makšķerēšanu jūrā

Makšķerēšanas un mazās uzņēmējdarbības attīstības iespējas

Makšķerēšana jūrā Latvijā tradicionāli saistās ar makšķerēšanu no krasta vai moliem. Makšķerēšana atklātās jūras piekrastes rajonos no kuģa vai laivas līdz šim ir bijusi samērā reti piekopta. Tikai atsevišķas firmas vai viesu mājas, pārsvarā Kurzemes piekrastē, piedāvā makšķerēšanas izbraucienus krasta tuvumā vai doties līdzi rūpnieciskajiem zvejniekiem un piedalīties zvejas spailes pārbaudē.

Makšķerēšana jūrā no kuģiem vai kuteriem pie mums līdz šim nav plaši ieviesusies tādēļ, ka mūsu rajonos ir trūcis attiecīgu zivju sugu. Plekstes var labi ķert no krasta, un mencu mūsu piekrastes rajonos pēdējos 20 gados ir bijis samērā maz, kas saistās ar mencas krājumu zemo līmeni un izplatību galvenokārt jūras rietumu rajonos šai periodā.

Tagad situācija ir krasi mainījusies, un mencu skaita pieaugums un izplatīšanās Latvijas piekrastes ūdeņos ļauj tur attīstīt makšķerēšanu no kuģiem un laivām, kas ir izdevīgs un efektīvs makšķerēšanas un piekrastes uzņēmējdarbības attīstīšanas potenciāls, par ko liecina, piemēram, Lietuvas, Polijas, Dānijas un Vācijas pieredze. Lai radītu apstākļus šādas uzņēmējdarbības attīstīšanai, atbilstoši pašreizējai situācijai ir jāveic nelielas izmaiņas attiecīgos normatīvajos aktos, piemēram, makšķerēšanas noteikumos jāpalielina vienā makšķerēšanas reizē vienam makšķerniekam atļautais lomā uzglabājamo un paturamo mencu skaits.

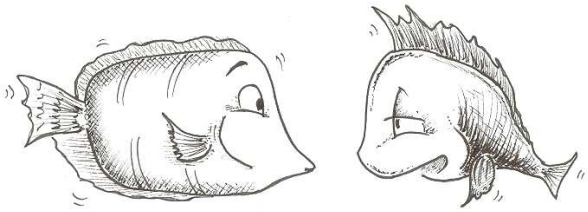

Mencas krājumu stāvoklis un izplatība ir labvēlīgi

Pēdējos divus gadus mencas krājumu un izplatības stāvoklis krasi mainās. Saskaņā ar Starptautiskās Jūras pētniecības padomes (ICES) novērtējumu, Ziemeļjūras ūdeņu spēcīgs ieplūdums Baltijas jūrā 2003. gadā ir būtiski uzlabojis mencas nārsta apstākļus un nodrošinājis ražīgas mencas paaudzes 2003., 2005. un 2006. gadā, kas savukārt nodrošina šīs sugas krājumu krasu pieaugumu. Līdz 2012. gadam mencas nārsta bara lielums varētu pieaugt vairāk nekā 6 reizes, salīdzinot ar ļoti zemo krājumu 2002. - 2006. gadā. Mencas krājumu atjaunošanos ir veicinājuši arī Baltijas jūrā ieviestie stingrie šīs sugas rūpnieciskās zvejas regulēšanas pasākumi. Rūpnieciskās zvejas negatīvā ietekme uz krājumiem ir strauji mazinājusies. Krājumu pieaugums ir ļāvis mencas visu valstu kopējo pieļaujamo rūpniecisko nozveju Baltijas jūras austrumu daļā palielināt no 43 tūkst. tonnu 2005. gadā līdz 59 tūkst. tonnu 2011. gadā.

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV/ZIVJUTIKLS
SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs*,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, zivjutikls@llkc.lv

ICES zinātniskie dati rāda, ka mencas rūpniecisko nozveju atbilstoši krājumu pieaugumam varētu palielināt vēl krasāk, bet to ierobežo Eiropas Savienības noteiktie mencas pieļaujamās rūpnieciskās nozvejas regulēšanas principi. Atbilstoši zinātniskajam novērtējumam mencu pašreizējais krājums Baltijas jūras austrumu daļā tiek izmantots nepietiekami. Pieaugot mencu skaitam jūrā, paredzama būtiska brētliņu krājumu un zvejas iespēju samazināšanās, jo brētliņa ir viens no galvenajiem mencas barošanās objektiem. Straujš mencas skaita pieaugums var pastiprināt šīs sugas kanibālismu – barošanos arī ar saviem mazuļiem.

Mencas skaita pieaugums izsauc tās izplatības areāla paplašināšanos, un šī suga kļūst par efektīvas zvejas objektu arī Latvijas ūdeņos, gan ekonomiskajā zonā, gan piekrastē. Paredzama mencas izplatīšanās arī Rīgas jūras līcī, tātad veidojas labvēlīga situācija mencas makšķerēšanai jūrā arī Latvijas piekrastes ūdeņos.

Eiropas Savienība regulē mencas rūpniecisko zveju, bet šīs sugas amatierzvejas (makšķerēšanas) organizēšana ir pilnīgā katras valsts pašas kompetencē. Pēc dažādiem informācijas avotiem visu valstu amatierzvejas kopējais mencu loms Baltijas jūrā varētu būt aptuveni 2 - 3 tūkst. tonnu, kas ir aptuveni 3 %, salīdzinot ar kopējo visā Baltijas jūrā pieļaujamo mencas nozvejas apjomu rūpnieciskajā zvejā 2011. gadā.

Makšķerēšana ir, kaut arī ekonomiski ne nozīmīgākais, tomēr mencas resursiem un videi draudzīgākais tās resursu izmantošanas veids, jo „izbrāķētās" mencas tiek dzīvas atlaistas atpakaļ jūrā, makšķerējot praktiski ir neliela citu zivju vai citu jūras organismu „piezveja", makšķerēšana atšķirībā no rūpnieciskās traļu zvejas negatīvi neietekmē bentiskās ekosistēmas.

Eiropas Parlamenta debatēs par jauno Kopējo zivsaimniecības politiku (KZP) 2010. gada 25. februārī Briselē Velsas pārstāvis John Bufton uzsvēra jūras makšķerēšanas lielo sociāli ekonomisko nozīmi, tās ekoloģiski draudzīgo dabu un saudzīgo attieksmi pret resursiem, kā arī nepieciešamību KZP jaunajā dokumentā atspoguļot jūras makšķerēšanas lomu zivju resursu izmantošanā, tomēr nemainot kārtību, ka jūras makšķerēšanas regulēšana ir katras dalībvalsts ziņā.

☑Citu valstu pieredze

Krasas izmaiņas mencas krājumos un izplatībā Baltijas jūrā notika 2009. – 2010. gadā, bet vēl nav pieejami sistemātiski dati par mencas makšķerēšanas efektivitāti. Tomēr dažādu valstu iepriekšējo gadu pieredze rāda, ka mencu makšķerēšanas organizēšana jūrā arī samērā maza šīs sugas krājuma apstākļos var būt ienesīgs uzņēmējdarbības veids.

Lietuvā menca ir populārākā jūrā makšķerējamo zivju suga, un gan tās makšķerēšana, gan attiecīga uzņēmējdarbība jūras piekrastes rajonos pieaug no gada uz gadu. 2006. gadā veiktais pētījums rādīja, ka mencas makšķernieku no jūras izvilktais kopējais loms gada laikā sasniedza 32 tonnas. Lietuvas amatierzvejas noteikumi atļauj jūrā vienlaicīgi izmantot 5 makšķeres ar kopējo āķu skaitu 15, mencas nozvejas limits – 15 zivis dienā.

Arī **Polijā** galvenā mērķa suga makšķerēšanai jūrā no laivām un kuģiem ir menca. Citu sugu, galvenokārt plekstu, piezveja mencas makšķerēšanā ir zem 0,5 % pēc svara. Kaut arī makšķernieku skaits precīzi nav zināms, pēc dažādiem avotiem, 2006. gadā tas varēja būt aptuveni līdz 80 tūkstošiem. Pēdējos gados jūras makšķerēšana strauji pieaug, un aprēķinātais makšķernieku kopējais mencas loms tuvinās 300– 600 tonnām, kas ir 4 – 7 %, salīdzinot ar mencas rūpniecisko nozveju.

Makšķerēšana jūrā praktiski noris visu gadu, bet maksimumu tā sasniedz no aprīļa līdz oktobrim. Makšķerniekus jūrā ved dažāda tipa kuģi – zvejas kuģi rūpnieciskās zvejas lieguma laikā, no zvejas izņemtie kuģi, velkoņi, loču kuteri, jahtas u.c. Makšķerējot mencas jūrā, vienīgais noteiktais ierobežojums ir zivju skaita dienas limits.

Informācija: http://www.polsca.be/ppt/090529/KR.pdf
Polish National Programme for the Collection of Fisheries data for 2009 - 2010 by Sea Fisheries Institute in Gdynia, Gdynia, 15 October 2008.

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV/ZIVJUTIKLS
SIA Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, zivjutikls@llkc.lv

Dānijā ap makšķerēšanu jūrā ir izveidojies ekonomiski nozīmīgs pakalpojumu industrijas sektors, galvenās sugas lomos – menca, taimiņš, lasis, zandarts, asaris. un citas zivis. Jūras ūdeņos aptuveni 196 tūkst. makšķernieku makšķerē no nelieliem kuģiem, laivām, moliem vai iebrienot jūrā seklākajās piekrastes vietās (2009. gada aptaujas dati). Nacionālā regulēšana makšķernieka mencu loma lielumu neierobežo. Jūrā gadā tiek nomakšķerēti aptuveni šādi mencas apjomi: Ziemeļjūrā un Skagerakā – 432 tonnas (6,8 %, salīdzinot ar rūpniecisko mencas nozveju), Kattegatā – 32 tonnas (11 %) un Baltijas jūrā – 160 tonnas (1 %).
Informācija:*http://www.aqua.dtu.dk/upload/dfu/pulikationer/forskningsrapporter/217-10_uk_eel-and-cod-catches-in-danish-recreational-fishing.pdf*

Vācijā makšķernieku gada loms ir tuvs pusei no Vācijas rūpnieciskās zvejas kvotas mencai Baltijas jūrā. Ik dienas Vācijas Baltijas jūras piekrastē makšķerēšanu nodrošina aptuveni 50 lielāki kuģi, pārsvarā bijušie zvejas kuģi, kas pielāgoti makšķerēšanas servisam. Šie kuģi katrs spēj uzņemt līdz 50 makšķernieku un darbojas 2 - 20 jūdžu attālumā no ostām. Strauji attīstās mazāku kuteru un laivu nomas serviss, kuras var uzņemt 2 - 8 makšķerniekus. Makšķerēšana noris praktiski visu gadu, galvenā zivju suga – menca. Atbilstoši Vācijas makšķerēšanas likumdošanai, viena makšķernieka mencas loma lielums netiek limitēts.

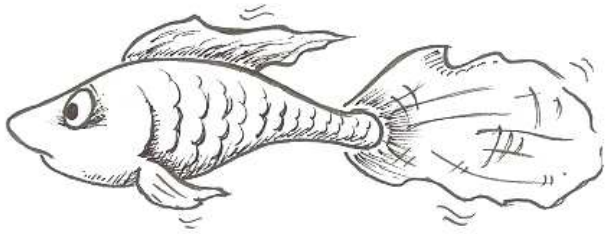

☑Kas būtu jādara?
Lai makšķernieki varētu izbraukt jūrā tālāk no krasta, ir nepieciešams kuģis, tātad jārada piekrastes kuteru un kuģīšu īpašniekiem labvēlīgi šādas uzņēmējdarbības apstākļi. Savukārt makšķerniekiem piecu mencu dēļ diez vai būtu interese maksāt par kuģa pakalpojumiem. Makšķerēšanas noteikumos jāmaina atļautais loma lielums. Esošajam vienas dienas limitam ar mencas resursiem un to aizsardzību nav nekāda sakara.
Ja makšķerniekiem ir interese par šādas makšķerēšanas attīstīšanu, nepieciešama attiecīgo sabiedrisko organizāciju iniciatīva, kā arī Latvijas Zvejnieku federācijas un piekrastes pašvaldību atbalsts.

Māris Vītiņš,
Valsts Zivsaimniecības sadarbības tīkls

SVARĪGĀKIE DATUMI, PIESAKOTIES EIROPAS ZIVSAIMNIECĪBAS FONDA PASĀKUMIEM

	Iesniegšanas laiks	
Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde un mārketings	no 31.01.2011.	līdz 15.12.2011.
Jauna noieta tirgus sekmēšana un reklāmas kampaņas	no 31.01.2011.	līdz 15.12.2011.
Zveja iekšējos ūdeņos	no 31.01.2011.	līdz 15.12.2011.
Ūdens faunas un floras aizsardzība un attīstība	no 25.02.2011.	līdz 30.04.2011.
Sociālekonomiskie pasākumi	no 29.04.2011.	līdz 15.12.2011.

– iesniegšanas termiņš

ZIVJU LAPA TAVĀ E-PASTĀ

Piedāvājam iespēju saņemt informatīvo izdevumus "Lauku Lapa" un "Zivju Lapa" Jūsu e-pasta kastītē!
Lai pieteiktos izdevuma elektroniskai saņemšanai, sūtiet pieteikumu uz e-pastu: **lauku.lapa@llkc.lv**.

Pieteikumā jānorāda:
Vārds, Uzvārds; Iestādes nosaukums, kuru pārstāvat; E-pasta adresi, uz kuru vēlaties saņemt izdevumu.

SAGATAVOTS

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag.,
Ozolnieku nov., LV-3018
tālr.: 63050220

Izdevumā:
I. Vorobjovas zīmējumi

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ EIROPAS SAVIENĪBA
EZF EIROPAS ZIVSAIMNIECĪBAS FONDS: ZIVSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBAS IESPĒJA
Zivsaimniecības Sadarbības tīkls